

Спільними зусиллями виховаємо любов до читання Консультація для батьків

*Не хлібом єдиним,
а творчості дивом,
а криком дитини
існує людина.*

І. Жиленко

Освіта дитини починається з навчання читати і писати. І відбувається це здебільшого в родинному колі. У сім'ї прищеплюються і любов до книги, отримання задоволення від процесу читання, звичка бути постійно з книгою й неможливість існування без неї.

Дитина відчуває духовну єдність із родиною тільки тоді, коли батьки усвідомлюють взаємозв'язок між розвитком молодшого по-коління і освітнім рівнем старшого покоління.

Головна відмінність сімейного читання від інших його видів - класного, позакласного та домашнього, полягає у тому, що батьки, використовуючи книгу, починають по-справжньому займатися духовним розвитком своєї дитини, формуванням її особистості.

Ось чому ми, бібліотекарі, звертаємося до вас, батьки: тільки спільними зусиллями ми зможемо відродити гарну традицію сімейного читання, тільки ви станете запорукою успішності ваших дітей, якщо надасте їм можливість долучитися до світових книжкових скарбів, що зберігає публічна бібліотека. І саме публічна бібліотека має приміщення для проведення змістовного дозвілля родини, володіє інформаційним потенціалом для задоволення різноманітних інтересів усіх членів сім'ї, має підготовлений персонал, який допоможе, порадить.

Але без вашої зацікавленості, бажання та ініціативи ми не зрушимо з місця.

Існує думка про те, що вроджені здібності до читання у дітей виявляються лише у віці від 18 місяців до 3 років. А от психологи вважають, що прищепити любов до книги та читання можливо лише до 9 років. Пізніше це зробити складно, іноді практично неможливо.

Постає питання: як розвинути у дитини любов до книги та читання? Ось декілька порад, які можуть стати у пригоді.

Розмовляйте, наспівуйте та грайте з дитиною

Малюк із насолодою прислухається до вашої мови: коли бавиться у ванні, одягається, їсть та засинає, ввечері або ж на світанку. Тому дитина, з якою постійно розмовляли, підрастаючи, починає швидше розуміти та відтворювати всі слова, які вона почула тоді, коли ще нічого, здавалося б, не розуміла.

Мова розвивається при спілкуванні. Коли ми говоримо з дітьми, розповідаємо або читаємо історії, то тим самим допомагаємо їм здо-бувати дуже важливе вміння - говорити.

Діти мають природну здатність до мовного спілкування, але розвивається вона лише при взаємодії з іншими людьми. Діти можуть досить точно імітувати слова, однак це не пасивна тяга до мовлення. Кожне слово і його значення вони опановують самостійно й оформлюють у власне судження. А відтак мова наших дітей набуває індивідуальних рис.

Опанування мовою - це не просто імітація. Потрібно зрозуміти світ дитини. У процесі появи нових відкриттів та нового досвіду росте потреба й у нових словах. Слова і події переплітаються й мова набуває значення, втілює певний життєвий досвід. Без мови все стає заплутаним і важко зрозумілим.

Слова дають можливість дитині висловити те, що вона пережила, який досвід набула. Слова не з'являються нізвідки - це навколишній світ дитини, який і дає їй мову. Вирішальним моментом є те, як ми спілкуємося з дитиною у ранньому віці. Адже перш ніж почати говорити, вона вчиться слухати та дізнається, що слова існують.

Бажано говорити з малюком про усі звичайні для вас, але такі важливі для нього, справи, які ви робите щоденно разом. Коментуйте свої дії: «миємо ручки», «сідаємо на стільчик», оповідайте те, що бачите, - так ви підготуєте уважного слухача.

Починати знайомити малечу із читанням необхідно із перших років життя. Читаючи дитині, ви розширюєте її всесвіт, допомагаєте отримати задоволення від читання, збагачуєте знання та словниковий запас.

Дитина вчиться спочатку слухати книгу, потім перегортати сторінки, запам'ятовувати слова, які бачить або чує. Читання дає їй і багато чого іншого: можливість посміятися та поплакати разом, навчитися не розгублюватися в життєвих небезпеках - а це саме те, що кожна дитина повинна вміти.

Щоденно знаходьте час для читання

Усі, хто читає дітям, знають, яка це приємність для них, вони є уважними слухачами та сприймають текст усім еством і душею. Малюка цікавить: Що ховається між цими сторінками? Що причаїлося в цих чорних значках?

Колись, у далеку давнину, у кожній місцевості були люди, які славилися своїм вмінням розповідати різні історії. Тепер їхню роль виконують бабусі й дідусі, вчителі початкової школи, а казки вони беруть з книжок. Щасливою є та дитина, яка має таке безпосереднє спілкування, бо це дітям потрібніше, аніж будь-які програми сучасних галасливих засобів інформації.

Треба знаходити час для читання, особливо мамам і татам. Бо дитина дуже любить бути разом зі своїми батьками, які весь час, день у день, мають багато інших справ, звідкись приходять, кудись ідуть, обтяжені своїми клопотами. А яка ж то втіха, коли мати або тато беруть книжку і сідають, щоб почитати своїй дитині. Почуття єдності, що виникає тоді, не можна замінити нічим іншим - ні телевізором, ні відео, ні комп'ютером. Бо хіба комп'ютер має серце, що б'ється?

Тому необхідно знайти хвилин 30, аби дозволити собі розслабитися і, не поспішаючи, на ніч або коли виникає перерва у домашніх справах, почитати своєму малюку.

Хоча почитати дитині може і бабуся або дідусь, будь-який член родини. Окрім того, можна завітати до бібліотеки, де малюку запропонують послухати читання вголос за участю бібліотекаря.

Весь час звертайтеся до книги та читання. Придбайте декілька книг, щоб ваш малюк мав змогу їх переглянути, погортати і, якщо це передбачено, розмалювати.

Вибирайте книгу для читання разом із дитиною

Якщо ви постійно читаете разом із дитиною, зверніть увагу на те, які книги їй більше подобаються, які вона розуміє краще.

За допомогою у підборі подібних книжок можна звернутися до бібліотеки. Саме тут є видання, які розраховані на різний вік і рівень літератури.

Помилкою багатьох читаючих батьків є думка про те, що усі необхідні дитині книги є у них вдома. Домашні бібліотеки не можуть скласти конкуренцію публічним, а надихнути малюка на читання може приклад інших дітей - читачів бібліотеки.

Уявіть враження дитини від того, як багато діток відвідує бібліотеку та скільки книжок тут зберігається! Це дуже важливий стимулюючий фактор у формуванні маленького читача, який намагається наслідувати прикладу інших. Маленькі відвідувачі бібліотеки нібито передають естафету вашій дитині. У подальшому це допоможе малюку звикнути до розмаїття книг, засвоїти правила читацької поведінки і обов'язково стане у пригоді у подальшому житті та навчанні. Всесвіт книг та світ бібліотеки не буде для дитини «невідомою» країною з незрозумілими законами та умовностями.

Спільними зусиллями

виховаємо любов

до читання

(Рекомендації для батьків)

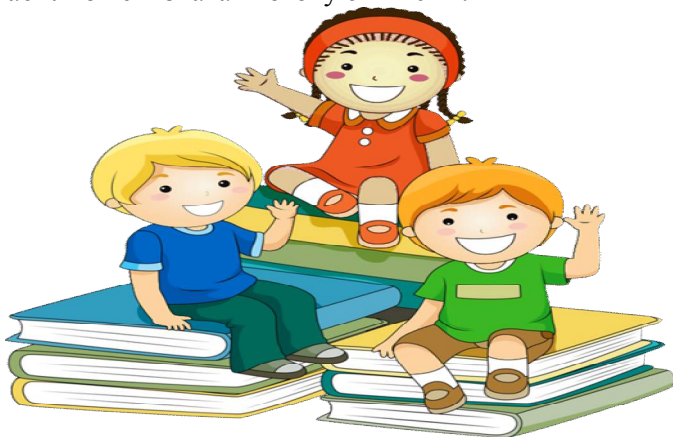

Розмовляйте з дитиною

Книги-буклети - перші видання в житті дитини і вони дають перший привід для того, хто читає, розповідати дитині про взаємопов'язані явища та події, які можуть її зацікавити. Звичайно, розмова виходить за межі зображеного на малюнку і включає навіть те, що відбувалося з дитиною раніше. Слова стають найкращим інструментом, наповненим змістом. Дитяча здатність до розуміння навколишнього світу зростає.

Поступово, з дорослішанням дитини, книжки стають більш складними. На цьому етапі ви помітите, як дитина візьме читання під контроль і книга стане її власністю. Буде неможливим пропустити сторінку чи замінити речення без реакції на те юного слухача.

Книга знайомить із новими світами через текст. Дитина вступає у контакт із цими світами, починає глибше пізнавати оточуючий світ.

Прислухайтесь до думок дитини

Дитина, яку постійно заохочують до спілкування, краще сприймає нові події і новий досвід. Трирічні можуть мати великий словниковий запас, то ж треба дати їм шанс застосувати його, навіть якщо це часом вас дратує. Дитину треба підбадьорити і не забороняти робити це надалі.

Як добре для розвитку дитини, коли вона ставить питання і розмовляє. Вчитися проявляти себе у цьому віці - захоплюючий експеримент. Дитина грається зі словами і, можливо, не всі питання, що здивували вас, призначені для відповіді - адже будинок так само будують з блоків, які самі собою непридатні для того, щоб жити в них.

світи - світ слів і світ досвіду. Оволодіння реальністю і вміння говорити - одні з найважливіших складових набуття власного досвіду. Дитина грається зі звуками, ритмами і словами, випробовуючи всі можливості виразити себе.

Перші поетичні спроби

Забезпечити дитину необхідною літературою

Не тільки бібліотечні книги мають бути доступними дитині. Обов'язково повинні бути й власні. Які? Перш за все ті, які вона може почитати. Але мають

бути і такі, які можна розмалювати, щось написати у них, за допомогою яких можливо дещо самостійно вирізати або змайструвати. Таких видань безліч, і їхнє призначення - індивідуальне користування.

Ймовірно, ви захочете змайструвати саморобну книжку. Допоможіть своєму малюку зробити таку книжку - з картинками, фотографіями та іншими цікавими речами. Напишіть у ній разом те, що хоче дитина. Заохочуйте, надихайте, схвалюйте таку діяльність, так само як і читання «власних» книжок у колі всієї родини.

Можливий і такий варіант: ви купуєте альбом для фотографій (*найменший*). На лівому боці розміщуєте фото, на правому нескладне речення, що коментує фотографію. Наприклад: «Сашко грає», «Оленка купається» тощо. Періодично записи необхідно змінювати: «Сашко грає з собакою», «Сашко грає з великою рудою собакою» (*фото відповідно залишається тим самим*). Така книга потребує для створення небагато часу, а в результаті малюк отримає задоволення від розповіді про себе.

Помірковано та із задоволенням

Важливо не тільки, що саме ви читаєте, а як ви це робите! Коли читаєте швидко та невиразно, дитина швидше втрачає інтерес.

Читайте емоційно, отримуючи при цьому задоволення від самого процесу читання. Будьте в певному сенсі актором (*згадайте про нереалізовані мрії статті «зіркою екрана»!*). Вашому малюку сподобається, якщо ви будете читати різними голосами за різних героїв.

Робіть розмовні паузи під час читання, переглядайте малюнки у книзі. Це дасть дитині час подумати над тим, що вона почула, поміркувати над прочитаним, зрозуміти хід подій та характер героїв.

Обов'язково ставте запитання самі і відповідайте на ті, що виникнуть у малюка, прислухайтесь до того, як він сам оповість та передасть свої враження від прочитаного.

Приглядайтесь під час читання до дитини. Інколи вона не погоджується переривати читання, особливо якщо історія незнайома. А іноді захоче спочатку розглянути малюнки і лише після цього поставить питання щодо книги. Будьте поблажливі і не зупиняйте дитину. Читання має приносити задоволення! Пам'ятайте, читання книг - це грандіозна репетиція та визначення майбутнього ставлення до процесу навчання.

Читайте знову і знову

Як відомо, діти люблять слухати одні й ті ж самі оповідки. Вони змушують читати вже набридлі вам книги знову і знову. Тому на пропозицію почитати щось новеньке, прогнозовано отримаєте відмову.

Що ж робити у такому випадку? Ще разок перечитайте гасло цієї поради. Саме так, читайте те, що подобається дитині. Це не примха. Просто у дитини є бажання глибше зануритись у процес пізнання книги, адже він відбувається повільніше, ніж у дорослих, знову і знову зустрічатися з героями твору, переживати з ними їхні пригоди. Не позбавляйте малюка задоволення від спільного читання. Адже

відбувається процес підготовки майбутнього вдумливого та уважного читача, виховання повноцінного сприйняття книги.

І повірте, якщо ви спробуєте *(в цілях економії часу)* скоротити оповідання, реакція буде миттєвою. Тому, якщо книга приносить задоволення дитині і вона періодично до неї звертається, читайте її стільки разів, скільки малюк цього захоче.

Читайте усюди і завжди

Читати можна будь-де: на прогулянці, на пляжі, у поїзді, очікуючи на прийом до лікаря. Нехай у вашій сумці поряд із дитячими речами, іграшками лежить книжка.

Не примушуйте дитину читати.

Ніколи не саджайте дитину за читання *(разом із собою або самотійно)*, якщо вона цього не бажає. Це є одним із найдієвіших засобів вбити інтерес до читання та книги у дитини.

Примусове читання - шлях до небажання читати взагалі. Шукайте позитивних та ефективних шляхів зацікавлення малюка захопливими та значними книжками. Добирайте найпопулярніші серед дітлахів теми та книги *(у цьому вам прийде на допомогу бібліотекарі)*.

Всім дітям потрібні власні книги. Але добре, якщо з раннього віку місцем, корисним і цікавим для дітей, де вони знаходять можливість для самовиявлення, здобуватимуть досвід, будуть бібліотеки. Книги - не реальне життя, але через них ми можемо життя вивчати, краще розуміти і, можливо, знайти сенс у своєму власному житті.

Якщо ви хочете, щоб ваша дитина любила читати, згадайте, як ви вчили її ходити. Підбадьорювали, заохочували зробити перші кроки, підтримуючи за руки. Ви були терплячі і наполегливі. А потім перші самотні кроки, які значно збільшили здатність малечі пізнавати світ.

Так і з читанням. Але з чого почати? Як зробити, щоб механічний процес читання став потребою дитини, приносив їй радість?

Знайдіть 20 хвилин щоденно для розмови з дитиною. Вміння висловити свої думки допоможе швидше навчитися читати і писати.

Читайте дитині щоденно, даючи їй можливість самій вибирати книжку в бібліотеці. Якщо вона їй сподобається, перечитуйте її раз у раз.

Вибирайте для читання ілюстровані книги, зробіть читання грою.

Пропонуйте дитині відгадати окремі слова - і хай вона знайде потрібне.

Читайте разом із дітьми книги:

- які розповідають про особливі ситуації у житті, навчають розуміння, що є поганим, а що добрим *(наприклад, погані і добрі вчинки, поводження з тваринами тощо)*;

- в яких йдеться про життя в колективі - у дитячому садочку або школі, різноманітні захоплення;

- за допомогою яких можна набути певних творчих навичок. І багато, багато іншого...

Читайте усюди

і завжди

(Рекомендації для батьків)

ПШБ с.Голубне
2016